

DR KONCERTHUSET, KONCERTSALEN
14. SEPTEMBER 2024 KL. 14.00

Gæstespil: Göteborg Symfonikerne

Santtu-Matias Rouvali Dirigent

Ava Bahari Violin

GÖTEBORGS
SYMFONIKER

Program

Max Savikangas (f. 1969):

Krig eller Fred for Symfoniorkester (2024; dansk førsteopførelse)

(ca. 10')

Igor Stravinskij (1882-1971):

Violinkoncert, D-dur (1931)

- I Toccata
- II Aria 1
- III Aria 2
- IV Capriccio

(ca. 22')

PAUSE (30') ca. 14.35

Jean Sibelius (1865-1957):

Lemminkäinen-suite, opus 22 (1893-95)

- I Lemminkäinen og pigerne på Saari
- II Svanen fra Tuonela
- III Lemminkäinen i Tuonela
- IV Lemminkäinen drager hjem

(ca. 50')

Den finske dirigent **Santtu-Matias Rouvali** har siden 2017 været chefdirigent for Göteborg Symfonikerne. Desuden er han chefdirigent for Philharmonia Orkestret i London.

Han er 38 år, og fik allerede i 2013 sin første ansættelse som chefdirigent for Tampere Filharmonikerne i Finland. Samtidig var han i en fireårig periode tilknyttet Danmark som 1. gæstedirigent for Copenhagen Phil.

Ved siden af sit arbejde som chefdirigent for de to toporkestre i Göteborg og London gæsteoptræder Santtu-Matias Rouvali flere gange hvert år hos New York Filharmonikerne. Han gæstedirigerer også bl.a. Berliner Filharmonikerne, München Filharmonikerne og Concertgebouw Orkestret. Blandt hans spektakulære indspilninger er Sibelius' symfonier med Göteborg Symfonikerne – foreløbig er udkommet Symfoni nr. 1-5.

Foto: Ola Kjelbye

Violinisten **Ava Bahari** er født 1996 i Göteborg. I denne koncertsæson er hun Artist in residence, dvs. 'huskunstner', hos Göteborg Symfonikerne.

Hun debuterede som solist i Göteborgs Konserthus, da hun var bare otte år. Siden uddannede hun sig i Oslo og Berlin, hvor hun i år afsluttede sine studier ved Hanns Eisler Konservatoriet hos violinisten Kolja Blacher. Hun har også fået undervisning af verdensberømte solister som Leonidas Kavakos og Pierre Amoyal.

Ava Bahari har optrådt som solist med bl.a. Stockholm Filharmonikerne, Malmö Symfoniorkester og med Odense Symfoniorkester ved Carl Nielsen Konkurrencen i 2022, hvor hun nåede til semifinalen. I sidste måned debuterede hun som solist med Philharmonia Orkestret fra London, og til december giver hun koncert med Tokyo Symfoniorkester.

Foto: Sylvain Barrès

Foto: Ola Kjelbye

Göteborg Symfonikerne (Göteborgs Symfoniker) er stiftet i 1905 og har officiel titel som Sveriges Nationalorkester. Orkestret har siden 1935 haft hjemme i Göteborgs Konserthus i centrum af denne smukke by på Sveriges vestkyst.

Orkestrets chefdirigent har de seneste syv år været Santtu-Matias Rouvali fra Finland. 1. gæstedirigenten er Barbara Hannigan fra Canada, og Gustavo Dudamel, som var chefdirigent fra 2007 til 2012, har i dag titel af orkestrets æresdirigent.

Göteborg Symfonikerne har en lang og rig historie. Komponisten Wilhelm Stenhammar var chefdirigent fra 1907 til 1922, og han inviterede ofte sine venner Carl Nielsen fra Danmark og Jean Sibelius fra Finland til at gæstedirigere. Lige siden har musikken af de store nordiske komponister Stenhammar, Carl Nielsen og Sibelius hørt til orkestrets kernerepertoire.

Gæstespil: Göteborg Symfonikerne

Endnu en guldalder var 1980'erne og 1990'erne, hvor Göteborg Symfonikerne blev ledet af den estiske dirigent Neeme Järvi og fortjent fik stor international anerkendelse. Orkestret indspillede over 100 albums for det førende plademærke Deutsche Grammophon, og i 1996 førte den stærke udvikling for Göteborg Symfonikerne til, at det blev udnævnt af den svenske rigsdag til Sveriges nationalorkester.

I dag består Göteborg Symfonikerne af 109 musikere. Udover orkestrets mange koncerter på hjemmebane byder denne sæson også på en forårsturné til Prag, Dresden og Stuttgart foruden denne måneds gæstespil i København og Malmö.

Savikangas, Stravinskij & Sibelius

Max Savikangas: War or Peace for Symphony Orchestra

Den finske komponist Max Savikangas, født 1969, har på bestilling fra Göteborg Symfonikerne og Turku Filharmonikerne skrevet orkesterværket **War or Peace for Symphony Orchestra**. Det blev uropført i Göteborg for en uge siden og spilles i aften for første gang i Danmark.

Max Savikangas fortæller selv om sit nye stykke: "Lyd er en tidløs kraft, der har evnen til at ryste vores dybeste instinkter og følelser. Jeg benytter samspillet mellem klang, melodi, harmonik og rytme til at nå ind til kernen af os selv. Klang giver os en vej til forståelse, og kontraster lægger op til at tænke over det sammensatte og modsatrettede i os selv."

"I War or Peace støder menneskelige værdier sammen og fletter sig ind i hinanden. Kompositionen stiller nogle presserende spørgsmål: Hvad definerer os? Hvor står vi? Hvad er et meningsfuldt liv? Og i centrum af det hele står det evige spørgsmål: Krig eller fred?"

Max Savikangas er både bratschist og komponist og er uddannet hos bl.a. den svenske komponist Anders Eliasson og Kaija Saariaho fra Finland. I 1998 var han medstifter af det finske Uusinta Ensemble for ny musik, der i år vandt en amerikansk Grammy for sin medvirken på albummet Reconnaissance med værker af Kaija Saariaho.

Gennem årene har Max Savikangas skrevet mere end 130 værker, både musik for klassiske ensembler, elektronisk musik og værker til kunstprojekter på tværs af kunstarterne, bl.a. den syv timer lange lydinstallation Hammer, Anvil, Stirrup fra 2005. Et andet af hans opsigtsvækkende værker er Slam Dunk fra 2018, der er skrevet for symfoniorkester og to basketballspillere.

Igor Stravinskij: Violinkoncert

Et godt sted at begynde, når man skal skrive et stykke musik, er den første akkord! I sin **Violinkoncert** hægter Igor Stravinskij sig så konsekvent fast i den første akkord, at den bruges som indledning på alle fire satser.

Akkorden er så specielt skrevet for violinen, at Stravinskij på forhånd måtte spørge solisten Samuel Dushkin, om det kunne lade sig gøre at spille den. Dushkin sagde først nej, men efter nogle prøver skiftede han mening, og dermed var sagen afgjort. Akkorden blev Stravinskij's 'adgangsbevis' til hele værket, som han selv formulerede det.

Stravinskij's Violinkoncert fra 1931 er en slags genfødsel af klassiske musiktraditioner. Han ser tilbage på barokkens musik fra 1700-tallet, som han forvandler til en original og bizar forestilling af skæve temaer og rytmer. Stravinskij's krasse humor skaber forvridninger af fortidens normer, ligesom når hans gode ven, maleren Pablo Picasso, twistede formerne og perspektiverne i sine kubistiske malerier.

Barokkens præg er markeret helt ud i satstitlerne. 1. sats hedder **Toccata**, som i barokken var betegnelsen for et virtuost og rastløst musikstykke med en konstant rytme.

2. og 3. sats kaldes **Aria I** og **Aria II**. Det er altså melodisk musik, hvor violinen indtager rollen som en slags sanger. Aria II virker særlig teatralisk, fordi indledningsakkorden viser sig flere gange som en inddeling af violinens monolog.

Sidstesatsen hedder **Capriccio**, som er et barok-ord for et hurtigt og fantasifuldt stykke. Her knyttede Stravinskij sig særlig tæt til barokkens forbilleder: "Jeg holder meget af Bachs Koncert for to violiner," sagde han, "og det kan muligvis høres i sidste sats af min Violinkoncert, hvor solisten spiller duet med en violinist fra orkestret."

Hele koncerten er overstået på bare 20 minutter, og der er ingen pusterum undervejs, for musikken er utrolig stramt udformet. Af samme grund er der ingen solokadence for violinisten, som der ellers traditionelt er i en koncert. Traditioner var alt i alt en knivsæg at balancere på for Stravinskij. Han lykkedes, så hans musik fik en knivskarp kant, der efter næsten 100 år ikke er blevet sløv.

Jean Sibelius: Lemminkäinen-suite

Sibelius' **Lemminkäinen** bygger på sagn fra Kalevala, det finske national-epos. Kalevala udkom som bog i midten af 1800-tallet, sammenredigeret af forskeren Elias Lönnrot på baggrund af et virvar af mundtlige og skriftlige kilder. Kalevala blev fremlagt som en oprindelig, finsk mytologi, og bogen blev derfor en bibel for den spirende finske selvstændighedsbevægelse.

Vejen gik mod en selvstændig finsk nation, der omsider blev virkelighed i 1917.

Mange af Sibelius' værker udspringer af stoffet fra Kalevala. I 1895-96 skabte han det store orkesterværk om Lemminkäinen, Kalevalas rødhårede supermand, der frygtløst kaster sig ud i krig, kærlighed og konfrontationer med overnaturlige kræfter. Der er fire satser, som Sibelius beskrev som "symfoniske digte over historier fra Lemminkäinen-myten".

Lemminkäinen og jomfruerne på øen

Første stykke bygger på historien om Lemminkäinen, der sejler til øen Saari. Her slår han sig ned og forfører "tusind tøser og hundrede enker", mens øens mænd er draget i krig. Til kvindernes store sorg rejser han igen nogle år efter for at undgå mændenes hævn.

Musikken er en lang digtning på næsten 20 minutter. Indledningen, hvor Lemminkäinen ankommer til øen, har en enestående klanglig mystik, skabt af Sibelius' nytænkende måde at orkestrere på. Og satsens følgende 'fortælling' er et perleeksempel på hans unikke evne til at skabe et berusende musikalsk forløb, der får hele orkestret til at lette.

Tuonelas svane

Suitens kendteste sats er Tuonelas svane, der er kendetegnet ved den lange, betagende solo for engelskhorn. Musikken portrætterer den sangsvane, der svømmer rundt i den sorte flod om dødsriget Tuonela. I intetheden står alting stille. De levende har ikke noget at gøre her. Lemminkäinen er kun taget dertil for at klare tre prøver, så han kan vinde den skønne datter af Nordlandet.

Tuonelas svane har i modsætning til de øvrige satser ingen 'handling'. Musikken er et statisk tonebillede af en verden uden tid, magisk realiseret af Sibelius' orkestreringskunst med bl.a. basklarinet, stortromme og harpe og med solostrygere som ekkoer af engelskhornets svanesang.

Lemminkäinen i Tuonela

En af Lemminkäinenens umulige opgaver er at skyde den hellige svane i dødsriget Tuonela. Men i stedet bliver han selv dræbt af Den blinde hyrde – symbolet på hans egen skygge og samvittighed – og hans krop bliver sønderdelt af sværdhug og smidt i floden.

Anden halvdel af den lange sats er ren magi. Lemminkäinenens mor hører om hans død, og med brug af sin troldomskunst

Sibelius fik hård kritik i pressen for sin avancerede Lemminkäinen-musik, og han valgte at kassere 1. og 3. sats. Næsten 40 år senere genfandt han moderne og samlede igen værket til en firsatset suite. Den udkom omsider på tryk i 1954 og blev altså først udbredt – og berømt – efter meget lang forsinkelse.

lykkes det hende at samle hans krop igen. Musikken er rytmisk påvirket af versmålet fra Kalevalas tekst, og det har en uhyggelig hedensk virkning. I de sidste takter symboliserer celloens solo, hvordan Lemminkäinen endelig bliver vakt til live igen.

Lemminkäinen drager hjem

Efter sine eventyr rejser Lemminkäinen hjem sammen med sin mor, troldkvinden. Sibelius har udformet stykket som en rondo, dvs. at et bestemt tema bringes flere gange i satsen, og mellem rondotemaet står mellemstykkerne som de oplevelser, Lemminkäinen har på tilbagerejsen.

Musikken er fuld af stolthed og akkumulerer en stor energi som symbolsk opvisning af, hvordan selv en hæret kriger kan rejse sig igen og finde hjem til sine rødder. Finsk kampgejst stråler ud af denne finale på Sibelius' mægtige Lemminkäinen-suite, et virtuost storværk for orkester.

Jens Cornelius

Göteborg Symfonikerne (Göteborgs Symfoniker)

KONCERTMESTER

Sara Trobäck

Violin 1

Sara Trobäck
Justyna Jara
Karin Berggren
Nicola Boruvka
Mats Enoksson
Helena Frankmar
Clara Garde
Bengt Gustafsson
Annika Hjelm
Cecilia Hultkrantz
Helena Kollback Heuman
Tove Lund
Ann-Christin Raschdorf
Klara Hellgren
Andreas Roslund
Merlijn De Coorde

Violin 2

Marja Inkinen Engström
Terje Skomedal
Nina Söderberg
Pernilla Carlzon Lindh
Hanna Eliasson
Jan Engdahl
Pierre Guis
Jenny Jonsson
Jan Lindahl
Samuel Runsteen
Elin Stjärna
Emirzeth Henríquez
Pernille Kristiansen
Oscar Knutsson

Bratsch

Lars Mårtensson
Tuula Fleivik Nurmo
Hanne Skjelbred
Per Högberg
Manon Briau
Susanne Brunström
Karin Claesson
Nils Edin
Oscar Edin
Leo Lövsén
Daniel (Hanul) Lee
Ellinor Rossing

Cello

Claes Gunnarsson
Johan Stern
Jun Sasaki
Paula Gustafsson Apola
Pia Enblom
Karin Knutson
Petra Lundin
Oscar Sökk Kleväng
Maja Molander
Kristian Chojecki

Kontrabas

Hans Adler
Markus Lang
Marcus Elliott Gaved
Marc Grue
Erik Mofjell
Ida Rostrup
Jenny Ryderberg
Lindsey Orcutt

Fløjte

Laura Michelin
Tina Ljungkvist
Marjolein Vermeeren

Obo

Mårten Larsson
Joel Vaz

Engelskhorn

Carolina Grinne

Klarinet

Urban Claesson
Selena Adler
Henrik Nordqvist
Ragnar Arnberg

Fagot

Ioan Alexandru Chirica
Constantin Gerstein
Justin Cherry
Kaitlyn Cameron

Horn

Lisa Ford
Ingrid Kornfält Wallin
Kristina Borg
Dick Gustavsson
Krister Petersson

Trompet

Per Ivarsson
Bengt Danielsson
Paul Spjuth

Basun

Lukas Flink
Arno Tri Pramudia
Jens Kristian Søgaaard

Tuba

Jesper Kramer-Johansen

Harpe

Erik Groenestein-Hendriks

Pauker/slagtøj

Hans Hernqvist
Walter Witick
Martin Ödlund
Fredrik Björlin

18. & 19. DECEMBER 2024
KONCERTSALEN

Honeck & Mozarts c-mol messe

Årets decemberkoncert med DR Koncertkoret og DR Symfoniorkestret er Mozarts Messe i c-mol, et værk med nogle af musikhistoriens mest storslåede korpartier og overjordisk smukke arier. I spidsen for koncerten er den østrigske Mozart-ekspert Manfred Honeck, kendt for sin store musikalske energi og sine personlige fortolkninger.

DR
Symfoni
Orkestret

Læs mere og køb billetter på drkoncerthuset.dk

2024
2025

NY STÆRK SÆSON MED

DR SymfoniOrkestret & Fabio Luisi

Velkommen til en ny, spændende sæson med chefdirigent Fabio Luisi og DR SymfoniOrkestret, som hylder livet i al dets skønhed. Glæd dig til musik fuld af poesi og livskraft med store kunstneriske personligheder som dirigenten Herbert Blomstedt, mezzosopranen Anne Sofie von Otter, violinisten Augustin Hadelich og sopranen Danielle de Niese.

Oplev bl.a. *Peltokoski & Zarathustra*, *Honeck & Mozarts c-mol messe*, *Kochanovsky & Kavakos*, *Carmina Burana*, *Hannigan & Girl Crazy*

DR
Symfoni
Orkestret

Læs mere om den nye sæson på drsymfoniorketret.dk

DR's KONCERTVIRKSOMHED STØTTES AF BLANDT ANDRE

A.P. MØLLER OG HUSTRU CHASTINE MC-KINNEY MØLLERS FOND TIL ALMENE FORMAAL
FONDATION CARIS
CARL NIELSEN OG ANNE MARIE CARL-NIELSENS LEGAT
AUGUSTINUS FONDEN
AAGE OG JOHANNE LOUIS-HANSENS FOND
BECKETT-FONDEN
KONSUL GEORGE JORCK OG HUSTRU EMMA JORCK's FOND
DROST FONDEN
TOYOTA-FONDEN
WILHELM HANSEN FONDEN
VENNEFORENINGEN FOR DR's KOR OG ORKESTRE

Chef for DR Koncerthuset, Den Levende Musik og P2: Kim Bohr

Repertoirechef: Tatjana Kandel

Producent: Søren Bondo Østergaard

Produktionsleder: Jesper Lund Enevoldsen

Redaktør: Helle Kristensen

Design: DR Koncerthuset

Tryk: DR Tryk